

Järnvägsförrättning

för utmärkning av järnvägsområdet

En järnvägsförrättning för utmärkning av järnvägsområdet, dvs. en avgränsningsförrättning, utförs när den yttre gränsen av järnvägsområdet är oklar eller när det tidigare skett en breddning av järnvägsområdet.

Vid en avgränsningsförrättning märks gränsen mellan en fastighet och ett järnvägsområde som ägs av staten ut i terrängen. Det är inte fråga om breddning av det nuvarande järnvägsområdet, utan utmärkning av det befintliga järnvägsområdets gränser.

Vanligtvis märks ett järnvägsområdes gräns ut i terrängen i samband med ett järnvägsprojekt, då järnvägsområdet tas i besittning. För järnvägars del har området på grund av tekniska orsaker ofta blivit lite bredare, vilket till den del som gäller ändring av gräns inte har behandlats vid en lantmäteriförrättning.

Banhållaren anhängiggör ärendet

Trafikverket fungerar som banhållare och betalar även förrättningskostnaderna. Trafikverket ansöker om avgränsningsförrättningen, men även en markägare kan ansöka om förrättning.

Lantmäteriverket ansvarar för förrättningen och förordnar en förrättningsingenjör för uppdraget. Förrättningen utförs av en inlösningskommission som består av en förrättningsingenjör och vid behov två av kommunfullmäktige utnämnda gode män.

Sakägare, dvs. parter vid förrättningen, är banhållaren och markägarna. Inlösningskommissionen fattar beslut efter att ha hört sakägarna.

Ärendena avgörs vid förrättningssammanträdena

I samband med förrättningen hålls vanligen ett eller flera sammanträden, om vilka meddelas genom kallelsebrev samt ofta också i tidningar. Vid förrättningssammanträdena får sakägarna framföra sina åsikter. Det är inte nödvändigt att vara närvarande vid sammanträdena, och markägaren kan också representeras av ett ombud.

Sakägarna kan kontakta förrättningsingenjören även mellan sammanträdena. Ärenden som gäller förrättningen behandlas och beslut om dem fattas alltid vid ett sammanträde.

Terrängarbeten, exempelvis utpålning av järnvägsområdet i terrängen, ingår i förrättningen. Terrängarbetenas tidtabell och innehåll meddelas antingen i förväg eller vid ett förrättningssammanträde. Före förrättningssammanträdet lönar det sig att i terrängen bekanta sig med de rår-

ösen och råpålar som byggts vid fastigheten. I samband med sammanträdena kan också terrängsyn förrättas.

Gränser märks ut i terrängen och på kartan

Vid förrättningen märks järnvägsområdets gräns ut i terrängen samt upprättas en förrättningskarta och övriga handlingar. Järnvägsområdet utpålas så att alla banans konstruktioner ingår i järnvägsområdet. Principerna för märkning av den yttre kanten förklaras vid förrättningen.

Då järnvägsområdets gränser bestäms är det ofta också nödvändigt att utreda fastighetsgränserna som leder bort från banan. I samband med järnvägsförrättningen uppgås i huvudsak endast järnvägsområdets yttre gräns.

Slutligen förs uppgiften om järnvägsområdet in i fastighetsregistret och fastigheternas arealer uppdateras till den del de gäller järnvägsområdet.

Skydds- och frisiktsområden

I samband med förrättningen märks skydds- och frisiktsområden i anslutning till järnvägsområdet ut på förrättningskartorna och förs in i fastighetsregistret. Eventuella ersättningsfrågor avgörs vid behov vid förrättningen.

Ersättningar

Vid förrättningen bestäms ersättningar i de fall där järnvägsområdet tidigare breddats från sin ursprungliga bredd. Ersättningar betalas bl.a. för markbotten. Inlösningskommissionen utreder alltid på tjänstens vägnar om det skett en breddning eller inte. I allmänhet är det fråga om små ändringar av bredden. Om markägaren har handlingar, kartor eller andra dokument som gäller breddningen, är det bra att ta dem med sig till förrättningssammanträdet.

Även om ersättningar bestäms på tjänstens vägnar har sakägarna rätt att lämna in egna ersättningsanspråk. För en smidig behandling av ärendet bör ersättningsanspråket helst lämnas in redan före förrättningssammanträdet till förrättningsingenjören, som kan begära ett svaromål från förrättningens sökande. Inlösningskommissionen beslutar om ersättningar i enlighet med principen för full ersättning.

Sakägaren är också berättigad till ersättning för nödvändiga kostnader för intressebevakning, som resekostnader på grund av förrättningssammanträden, eventuella inkomstförluster eller arvoden för anlitan­de av ombud.

Ändring i förrättningsbeslut kan sökas hos jorrdomstolen.

Nytta för banhållningen och markägaren

När förrättningen har vunnit laga kraft antecknar Lantmäteriverket uppgifterna i fastighetsregistret och arkiverar varaktigt de handlingar och kartor som upprättats. Sakägarna får utdrag ur förrättningskartorna och handlingarna.

Både banhållaren och markägarna har nytta av avgränsningsförrättningen. Efter förrättningen känner parterna till gränserna för sina markområden och kan utöva verksamhet på dem. Fastigheternas arealuppgifter har blivit exaktare för järnvägsområdets del och de vid förrättningen preciserade arealuppgifterna har förts in i fastighetsdatasystemet.